

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 55-1867)

Originalt emne

Fattigvæsen

Fattigvæsen/Fattiggaarden

Fattigvæsen/Tvangsarbejdsanstalt

Regnskabsvæsen

Regnskabsvæsen/Revision. Decision

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 9. maj 1867](#)
- 2) [Byrådsmødet den 29. august 1867](#)
- 3) [Byrådsmødet den 24. marts 1869](#)
- 4) [Byrådsmødet den 17. juni 1869](#)
- 5) [Byrådsmødet den 8. juli 1869](#)
- 6) [Byrådsmødet den 29. juli 1869](#)
- 7) [Byrådsmødet den 27. juli 1871](#)
- 8) [Byrådsmødet den 24. august 1871](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 9. maj 1867 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 55-1867)

Efter at der i flere Aar var bleven ført Forhandlinger om Opførelsen af en ny Fattigbygning i Aarhus, der bl.A. havde ledet til, at Ministeriet havde approberet, at der optoges et Laan

paa indtil 30.000 Rdr. og at der til Byggegrund var bleven indkjøbt en Plads ved Veien mellem Munkeport og Studsgadesport, blev i Løbet af 1866 en Byggeplan med tilhørende Overslag indsendt til Approbation. Over denne Plan, hvorefter Bygningens Opførelse vilde koste 36.600 Rdr., havde Fatigdirectionen indhentet en Erklæring af Bygningsinspecteur Walther, der ikke fandt Planen tilfredsstillende, men efter Opfordring udarbejdede en ny; efter denne skulde der paa den indkjøbte Grund, foruden nogle Udhuse, opføres en 3-Etages hovedbygning med 3 Fløie, bedækkende et Areal af 2945 Ob. Alen. Overslaget andrager c. 50.000 Rdr., eller naaar Varme-Apparat anvendes, c. 4000 Rdr. mere. - Den nedsatte Comittees Majoritet formeente, at denne plan maatte foretrækkes for den tidligere foreliggende: men da Overslagssummen betydelig oversteg, hvad Communalbestyrelsen tidligere havde erklæret sig villig til at anvende paa Fattigbygningen, foreslog Comitteen forskellige Indskrænkninger i Planen, hvorved Udgifterne vilde kunne nedbringes noget, men dog ikke mere end at Bekostningerne alligevel vilde overstige Overslagssummen for den ældre Plan. - Med hensyn til de saaledes foreslaaede Indskrænkninger blev det under Sagens Behandling i Communalbestyrelsen udtalt, at man burde vogte sig for at bygge saaledes, at det meget snart vilde blive nødvendigt at bygge om, og at man særlig ikke burde søge at spare ved at opgive Varme-Apparatet, da dette vilde formindske de aarlige Udgifter betydeligt. Derimod blev det fra en anden Side gjort gjældende, at Fattigbygningen efter Planen vilde blive kostbar og i mange henseender luxucieus: efter Planen vilde Renterne af Anlægscapitalen, Byggegrundens Indkjøbspriis og den til Montering af Localerne nødvendige Sum c. 3600 Rdr., eller, naar de indlagte Fattiges Antal sættes til 120, c. 30 Rdr. for hver om Aaret; da hertil endnu kom Afdrag paa det til Byggeforetagendet optagne Laan vilde den aarlige Udgift til Fattigvæsenet i en overordentlig Grad forøges. Det var desuden uhensigtsmæssigt at lægge Fattighuset saa tæt ved Byen som projecteret, og Bygningen burde i ethvert Fald indeholde baade Tvangsarbejdsanstalt og Fattiganstalt, hver deel for sig. - Det blev fremdeles accentueret, at da den ældre Plan, der var vedtaget saavel af Communalbestyrelse som af Commissionen for Fattigvæsenet og med nogle Modificationer tiltraadt af Bhyficus, i det Væsentlige indeholde de samme Localer som den nye, og efter Overslaget, som dig ikke var detailleret, vilde medføre langt ringere Omkostninger, var der ingen Grund til at forlade den, inden det var godtgjort at den ikke kunde realiseres for Overslagssummen. Communalbestyrelsen besluttede foreløbig ikke at forlade den tidligere foreliggende Plan, men derimod gennem Architect Schrøder at lade indhente Detailberegninger til samme. - Ligeledes besluttedes det at henvise den af

Bygningsinspektøren udarbejdede Plan til behandling af ny Committee, bestaaende af den ældre Committees Medlemmer, samt Hammerich, Nors og Gamst, hvilken Committee navnlig vilde have at undersøge, om der ikke i den nævnte plan kunde skee yderligere Indskrænkninger og muligen indrettes en mindre Afdeling som Tvangsarbejdsanstalt.

Uddrag fra byrådsmødet den 29. august 1867 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 55-1867)

Fra den i fattigbygnings-sagen nedsatte Komiteen var modtaget betænkning og indstilling. Komiteen havde forhandlet med Commissionen for Fattigvæsenet, der havde erklæret sig enig i, at Jeronimusbakken burde fortsættes for den tidligere paatænke byggeplads, og at der i forbindelse med Fattigbygningen burde oprettes en Tvang-sarbejds-anstalt. Hvis dette ikke formeente kommissionen derhos, at Fattigbygningen kan behøvede at indrettes til 110 Lemmer, og at en hermed overensstemmende indskrænkning kunne foretages i den ældre byggeplan.

Komiteen havde derefter indhentet Bygningsinspektør Valthers erklæring over Jeronimusbakkens anvendelse som byggegrund, og forespurgt, om en kombineret Fattigbygning og Tvang-sarbejdsanstalt her ville kunne opføres for 36,000 Rrd. Bygningsinspektøren fandt Jeronimusbakken særdeles velskikket til byggegrund, og Komiteen formente, at dens beliggenhed, størrelse og omgivelser ligeledes tilskyndelse til at vælge den. Med hensyn til befolkningerne udtalte Bygningsinspektøren, at en anstalt som den paatænkte, naar den indrettedes til 100 Lemmer i Fattigbygningen og 20 i Tvangsarbejds-afdelingen, ikke ville kunne opføre for mindre end 40,000 Rrd. I betragtning af, at der, saavidt det nu lader sig beregne, i længere tid ikke vil være brug for en anstalt til flere end det nævnte antal Lemmer, og af, at der intet vil være til hindre for at opføre bygningen saaledes, at den kan udvides, naar forholdene gøre det nødvendigt, fandt komiteen anledning til at tilraade at fixere antallet som anført, og ligeledes antog komiteen, at det ville være rigtigt og gaa til en bekostning af 40,000 Rrd., hellere end at bygge noget billigere, men efter en mindre tilfredsstillende plan, Komiteen indtillede saaledes:

at der for Aarhus By oprettes en kombineret Fattig-forsørgelses- og Tvang-sarbejdsanstalt; at antallet af Lemmerne i forsørgelses-afdelingen fastsættes til 100 individer og i Tvangs-

arbejdsafdelingen til 20 mandlige individer;

at denne anstalt opføres paa den Fattigvæsenet tilhørende jordlod Jeronimusbakken;

at den tidligere til dette øjemed indkøbte plads udenfor Munkekort, saasnart et heldigt salg kan opnaaes, afhændes, og

at det overdrages til Bygningsinspektør Valter snarest muligt at udarbejde de fornødne tegninger og detail-lerede overslag til en saadant anstalt, dog saaledes, at bygningssummen herfor ikke tør overstige et samlet beløb af 40,000 Rrd.

Efter en kort diskussion, hvorunder det bl. a. omtvistedes, om der i Fattigbygningen burde oprettes en Bedesal eller Lemmerne henvises til, ligesom nu, at søge Kirken, gik Kommunalbestyrelsen eenst. ind paa Komiteens indstilling.

Uddrag fra byrådsmødet den 24. marts 1869 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 55-1867)

Overeensstemmende med den i Communalbestyrelsens Møde den 29de August 1867 tagne Beslutning om at lade en combineret Fattigforsørgelse og Tvangsarbejdsanstalt for henholdsvis 100 og 20 Individer opføre paa Jeronimusbakken og at overdrage Professor Walther at udarbejde de fornødne Tegninger og Overslag, havde den nedsatte Comite i afvigte Efteraar fra ham modtaget forskjellige Udkast, som alle vare beregnede paa den af Communalbestyrelsen som Maximum fastsatte Byggesum 40,000 Rd., men blandt Andet være forskjellige i Henseende til Maaden, hvorpaa de til Tvangsarbejdsanstalten og de til Fattigforsørgelsesanstalten bestemte Localer tænktes forbundne indbyrdes. Efter at det var bleven bestemt, at der skulde opføres en særskilt Bygning til Tvangsarbejdsanstalten, udarbejdede Professor Walther en i Henhold hertil affattet Plan, som Comiteen nu foreslog Byraadet at lægge til Grund for Arbejderne med enkelte Modificationer.

Comiteen oplyste, at det til Honorarer for Tegninger samt Conducteurløn m. m. fra først af anslaaede Beløb 2,480 Rdl. vilde kunne nedsættes til 900 Rdl., navnlig ved at Stadsingenieuren overtog saavel Tilveiebringelsen af Arbejdstegninger som Ledelsen af Arbejderne.

Borgmesteren havde tilbudt Comiteen at søge Indenrigsministeriets Approbation paa, at den Deel af Borgmesterembedets Jorder, som i Forbindelse med Jeronimusbakken var udseet til Byggeplads for Anstalten, overlades Communen for 250 Rdl., mod at en ubetydelig Deel af Jeronimusbakken skulde tillægges Borgmesterembedet.

Endelig havde Jeronimusbakkens Leier, Gartner Simonsen, tilbudt at opgive sin Leieret for et vederlag af 550 Rdl. paa Betingelse af, at han fik en Deel af Byfogedembedets Jorder tilleie for samme Betaling, som han hidtil havde givet for Jeronimusbakken.

Under Forbehold af at Indenrigsministeriet vilde approbere, at Communelaanet optoges, besluttede man at skride til Fattigbygningens Opførelse efter den af Comiteen foreslaaede Plan; til at sørge for Sagens videre Fremme valgtes Baess, Hammerich, Holm og Nors, som bemundigedes til at tilkalde Mænd udenfor Byraadet. (SE Mødet 17de Juni).

Uddrag fra byrådsmødet den 17. juni 1869 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 55-1867)

Derimod vedtog man snarest muligt at Fattigbygningen under Arbeide. (See Mødet 8de Juli).

Uddrag fra byrådsmødet den 8. juli 1869 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 55-1867)

Byraadet approberede det af Udvalget indsendte Licitations-Conditioner for Opførelsen af den nye Fattigbygning og forbeholdt sig i sin Tid at approbere de fremkomne Tilbud. (See Mødet 22de Juli).

Uddrag fra byrådsmødet den 29. juli 1869 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 55-1867)

Til Udgifter ved den nye Fattigbygning's Opførelse besluttede man, efter Indstilling fra det nedsatte Udvalg, at bevilge 41,000 Rd., nemlig 33,388 Rd. 59 Sk. til Arbeider og leverancer, paa hvilke der ved en afholdt Licitation var skeet antagelige Bud, 995 Rd. 80 Sk. til forskjellige Extra-Arbeider, 4805 Rd. til Arbeider og Leverancer, der vare holdte udenfor Licitationen, og 1810 Kr. 53 Sk. til uforudseelige Udgifter.

Uddrag fra byrådsmødet den 27. juli 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 55-1867)

Et fra Udvalget for Opførelsen af den nye Fattiggaard modtaget Regnskab over Udgifterne ved Byggearbejdet tilligemed et Andragende om Approbation paa de skete Overskridelser besluttede man at tilstille Udvalget for Kaste- og Regnskabsvæsenet til Erklæring. (Se Mødet den 24de August.)

Uddrag fra byrådsmødet den 24. august 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 55-1867)

Det fra Udvalget for Fattiggaardens Opførelse modtagne Regnskab over Udgifterne derved besluttede man at lade revidere i Forbindelse med Kæmnerregnskabet fir 1871.